

АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ

Шмагельська Марина Олексіївна
*кандидат географічних наук, доцент,
в.о. декана факультету управління та права
Вінницького кооперативного інституту*

Азійсько-Тихоокеанський вектор є пріоритетним у міжнародних економічних відносинах більшості країн світу, тому що характеризується інтенсифікацією інтеграційних процесів і продовженням змагання за лідерські позиції між найбільшими регіональними країнами. Незавершеність і водночас зростаючий вплив інтеграційних об'єднань в Азійсько-Тихоокеанському регіоні підштовхує США і географічно віддалені країни Євросоюзу шукати власні шляхи залучення до політичних і економічних процесів цього регіону. Не виключенням є і Україна.

Розвиток країн Азійсько-Тихоокеанського регіону відображає як південно-азійську специфіку, так і глобальні тенденції лібералізації, новітні інноваційні процеси, які проявляються на рівні торгівлі, міжнародного кооперування виробництва, міжнародних валютно-фінансових відносин тощо [1]. Тож сьогодні для України актуальним є включення у процес освоєння азійського ринку, інакше вона може пропустити новий важливий етап зовнішньоекономічних можливостей.

Приклади Південної Кореї, країн АСЕАН, а в останні десятиліття й Китаю – свідчать про те, що саме країни даного регіону найбільш чітко усвідомили, що для конкурентного успіху окремих виробничих, комерційних структур, національних фірм на міжнародних ринках та у власних відкритих економіках просто нових технологій, нових навиків недостатньо: необхідні інституційні зміни в економіці.

Ключовим чинником економічного і технологічного просування країн Азійсько-Тихоокеанського регіону (Південної Кореї, Азійських тигрів, драконів, ряду інших країн, що наслідували в своєму розвитку апробовану модель розвитку) є особлива роль регіональної стратегії, яка поєднує функції соціально-економічного розвитку певних територій, громад, осередків, ефективної інформатизації багатьох аспектів життя суспільства, селекції технологій з урахуванням їх виробничих характеристик і перспектив комерціалізації, які втілюються в товарі та реалізуються на світовому ринку.

Особливо слід наголосити на розвитку двосторонніх відносин України з Китаєм. Геоекономічна стратегія Китаю не тільки змушена

пасивно адаптуватися до реалій та структур глобалізації, що зараз народжуються, але й набуває нової ролі, отримуючи можливість активно брати участь у їх формуванні. Проте у цьому відношенні виникає необхідність широкого геостратегічного бачення ситуації.

Згідно з прогнозами Euromonitor International, у найближче десятиліття, в результаті прискореного економічного розвитку найбільших азіатських країн, спостерігатиметься зміна структури глобальної економіки. Частка ВВП Китаю у світовій економіці до 2030 р. зросте до 20%, що зробить КНР найбільшою економікою світу [2].

Про поживлення співробітництва з КНР свідчить угода між Державною продовольчо-зерною корпорацією України (ДПЗКУ) та Китайською національною корпорацією машинобудівельної промисловості (СЕСЕС). У цій угоді прописані умови поставки українських зернових до Китаю і китайської сільгосппродукції в Україну. Поставки української та китайської продукції мають тривати до 2028 р. [3].

Також, Україна могла б розраховувати на значно більші обсяги інвестування, принаймні з боку найбільших азіатських інвесторів – Японії, КНР (включно з Гонконгом), Індії, Сінгапуру. Ці країни володіють новітніми технологіями, яких потребує економіка України.

Азійсько-Тихоокеанський вектор актуальний розвитком міжнародних економічних відносин на інституціональному рівні. Для України перспективними могли б стати такі організації, як ШОС, АСЕАН, АТЕК (табл. 1). Шанхайська організація співробітництва (ШОС) була створена у 2001 р. з метою заохочення ефективної співпраці між країнами-учасницями в різних сферах діяльності. Головною складовою інтересу України до ШОС є розвиток торгово-економічних відносин з державами ШОС, залучення до окремих проектів в енергетиці та транспорті, доступ українських компаній до діяльності неурядових структур, передусім Ділової ради ШОС.

Таблиця 1

Перспективні азіатські регіональні угруповання для України

Назва (кількість країн учасниць)	Важливість для України	Можливість вступу
ШОС (6)	Помірна	Неможливий (можливий статус партнера по діалогу)
АСЕАН (10)	Помірна	Ускладнений
АТЕС (21)	Стратегічна	Неможливий

Джерело: [3]

Інтереси України в розвитку співробітництва з Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) полягають переважно в торгово-економічній площині.

Серед найбільш перспективних галузей та напрямів економічної й науково-технічної співпраці можна виокремити:

- машино-, судно- та авіабудування, розширення постачання до країн регіону промислової продукції України;
- участь українських компаній у проектах з розвитку інфраструктури країн регіону;
- військово-технічне співробітництво (постачання наявних в Україні зразків озброєння та військової техніки (ОВТ), ремонт та модернізація ОВТ);
- енергетика (зокрема, будівництво енергетичних об'єктів, освоєння родовищ, розвиток відновлювальної енергетики);
- гірничодобувна промисловість (участь у геологорозвідувальних роботах, проектах з переробки корисних копалин);
- сільське господарство та харчова промисловість (збільшення постачання продукції та створення спільних підприємств);
- комерційне освоєння космосу;
- інформатика й телекомунікації;
- біотехнологічні матеріали та технології;
- композиційні й керамічні матеріали, метали і сплави з високими технічними параметрами;
- медицина, медичні прилади, засоби діагностики та лікування, фармацевтика.

Особливий інтерес для розширення співробітництва викликає Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС), що об'єднує 21 економіку світу і представляє 40% населення світу, 55% світового ВВП та близько 44% світової торгівлі. Завданнями АТЕС ("Богорські цілі") є лібералізація режиму торгівлі та інвестицій між державами-учасницями, сприяння діловій активності, а також співпраця в економічній та науково-технічній сферах. Перспективною метою АТЕС формування в межах організації зони вільної торгівлі.

Питання розширення АТЕС залишається дискусійним, оскільки наразі діє мораторій на прийняття нових членів. З огляду на викладені обставини, Україні слід активніше шукати різні механізми, як дипломатичні, так і економічні, для взаємодії з цим міжнародним об'єднанням.

Потреби диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків України, зниження її економічної залежності від головних на сьогодні партнерів та поглиблення інтеграції у світову економіку диктують необхідність збільшення частки країн Азійсько-Тихоокеанського регіону у структурі зовнішньої торгівлі України.

Пріоритетами України в розвитку економічної співпраці з азіатськими державами в короткостроковій перспективі мають стати:

– збільшення обсягів товарообігу (передусім за рахунок збільшення обсягів українського експорту) з тими державами, обсяги торгівлі з якими скоротилися під впливом світової фінансово-економічної кризи;

– ініціювання пілотних проектів щодо залучення інвестицій з азіатських держав з метою подальшого використання набутого досвіду для посилення привабливості України для азіатських інвесторів;

– декларування в межах контактів на високому рівні інтересу до істотного поглиблення торгово-економічної співпраці з азіатськими державами та формулювання певних цілей такої співпраці, зокрема планованих рівнів товарообігу.

– активізація участі українських підприємств, передусім державних, у конкурсах на спорудження окремих об'єктів інфраструктури та тендерах із державних закупівель в азіатських державах;

– зміцнення договірно-правової бази економічної співпраці з провідними партнерами та державами, відносини з якими мають найбільші перспективи.

У середньостроковій перспективі до азіатської політики України в економічній сфері належать:

– вирівнювання балансу торгівлі з азіатськими державами з перспективою формування в ній позитивного сальдо;

– перехід до механізмів планування розвитку двосторонньої економічної співпраці у відносинах з провідними партнерами;

– активний розвиток виробничо-інвестиційної співпраці.

Україна не може стояти осторонь поглиблення діалогу в рамках Азійсько-Тихоокеанського регіону. В такому форматі відкриваються значні економічні, транзитні, культурні можливості для співпраці. У зв'язку з цим, не варто забувати досвід Польщі, Словаччини, Румунії, Чехії, які, йдучи до членства у ЄС, одночасно поглиблювали економічну і політичну взаємодію з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Список використаних джерел:

1. Філіпенко А. С. Міжнародні торгівельні зв'язки України: генезис і структура : Навчальний посібник. Київ : Знання України, 2018. 223 с.

2. Хаджинов І. В. Огляд зовнішньої торгівлі України: виклики та тенденції. *Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наукових праць*. ПДТУ. Маріуполь. 2014. Вип. 28. С. 273–277.

3. Зовнішньоекономічне співробітництво України: стан, перспективи розвитку, загрози та ризики. URL: https://bintel.org.ua/nash_archiv/arxiv-regioni/arxiv-ukra%D1%97na/vneshekonom.